

Postbus 20305, 2500 EH Den Haag.

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
Telefoon +31 (0)88 699 1100
telefax +31 (0)88 699 0164

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Datum
Ons kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

Bestuurlijke en Juridische Zaken

mr.
088

16 mei 2017

PaG/BJZ/50760

1

Uw Wob-verzoek inzake de artikelen 279 en 280 Sr

Bij beantwoording de
datum en ons kenmerk
vermelden. Wilt u slechts
één zaak in uw brief
behandelen.

Geachte heer/mevrouw

In uw brief van 19 april 2017, ontvangen op 24 april 2017, hebt u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) onder het College van procureurs-generaal (hierna: het College) berustende informatie verzocht over het opsporings- en vervolgingsbeleid en de uitvoering inzake de artikelen 279 en 280 van het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr) in de periode 2010-2017. Het gaat hier om de strafbaarstellingen van de onttrekking van een minderjarige aan het wettig gezag/bevoegd opzicht en het verbergen/aan de nasporing van ambtenaren van justitie onttrekken van minderjarigen.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Uitgangspunt van de Wob is dat er, in het belang van een goede en democratische bestuursvoering, voor degene die om informatie verzoekt een recht op openbaarmaking van de informatie bestaat. Het bestuursorgaan kan de openbaarmaking van de gevraagde informatie achterwege laten wanneer (een of meer) van de in de in artikelen 10 en 11 van de Wob genoemde uitzonderingsgronden of beperkingen zich voordoen.

Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (artikel 10, lid 2, onder e Wob).

Inventarisatie documenten

Onder het Openbaar Ministerie berusten slechts enkele documenten die vallen onder de reikwijdte van uw verzoek. De meeste documenten zijn reeds openbaar toegankelijk en vallen daarmee niet onder het bereik van de Wob.

Het gaat hierbij om verwijzingen op de interne website van het Openbaar Ministerie naar documenten die te vinden zijn op de website van het CIK, het Centrum Internationale Kinderontvoering (www.kinderontvoering.org) alsmede documenten die te vinden zijn op de site van de rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl). Daarbij gaat het om de zogenoemde handreiking voor internationale ontvoeringszaken en een zogenoemde 'baliekaart internationale kinderonvoering'.

Het enige, niet reeds openbare document, dat onder de reikwijdte van uw verzoek valt betreft een memo uit 2016 over het beleid bij het vervolgen van een overtreding van artikel 279 Sr. Dit betreft een document dat is gepubliceerd op de intranetsite van het Openbaar Ministerie. Dit is een handreiking voor de praktijk waarin de lijn wordt beschreven die het Openbaar Ministerie doorgaans hanteert in dit soort zaken. Uiteraard beoordeelt het Openbaar Ministerie iedere individuele zaak op zijn eigen merites.

Verder beschikt het Openbaar Ministerie over cijfers met betrekking tot de afdoening van zaken als bedoeld in de artikelen 279 en 280 Sr.

Besluit

Ik heb besloten aan uw verzoek tegemoet te komen.

De hiervoor aangehaalde memo zal ik openbaar maken met uitzondering van de naam van de opsteller van de memo. Ik weiger openbaarmaking van deze naam op grond van artikel 10 lid 2 onder e van de Wob (eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer).

Voor zover uw verzoek ook ziet op cijfermatige gegevens ten aanzien van de afdoening van zaken als bedoeld in de artikelen 279 en 280 Sr heb ik besloten deze informatie openbaar te maken.

Overige documenten die onder het College berusten ten aanzien het opsporings- en vervolgingsbeleid zijn niet aangetroffen.

Wijze van openbaarmaking

De cijfermatige gegevens treft u in dit besluit aan. De memo is als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Deze gegevens worden met dit besluit voor een ieder openbaar. Een geanonimiseerde versie van dit besluit zal op www.om.nl worden geplaatst.

Cijfermatige gegevens met betrekking tot de afdoening van deze zaken

In de periode tussen 1 januari 2010 en 1 mei 2017 zijn 1.897 zaken behandeld door het Openbaar Ministerie, waarin - naast eventuele andere feiten - sprake is van een verdenking van overtreding van de artikelen 279 en/of 280 Sr. Deze cijfers geven het aantal verdachten c.q. strafzaken weer. Uit de cijfers kan niet worden afgeleid hoeveel incidenten hebben plaatsgevonden, omdat bij één delict meerdere verdachten betrokken kunnen zijn.

In 6,2% van de zaken was sprake van meerdere (soortgelijke) feiten; het totaal aantal feiten komt daardoor uit op 2015. In 1.305 zaken (68,8%) is alleen sprake van overtreding van art. 279 Sr en in 82 zaken (4,3%) alleen van art. 280 Sr. In de overige 510 zaken (26,9%) is sprake van een combinatie van art. 279 Sr en art. 47 Sr. In die gevallen is sprake van mogelijke betrokkenheid van de verdachte in de vorm van doen plegen, uitlokken of medeplegen van onttrekking van een minderjarige aan het wettig gezag.

De verdeling van zaken over de jaren is als volgt:

2010	212
2011	250
2012	297
2013	263
2014	268
2015	267
2016	254
2017 t/m april	86
totaal	1.897

In de volgende tabel is aangegeven op welke wijze de zaak door het OM is afgedaan.

	aantal	%
Dagvaarden (incl. voegen)	810	42,7%
OM-strafbeschikking, transactie	7	0,4%
Voorwaardelijk sepot	260	13,7%
Onvoorwaardelijk sepot	805	42,4%
Overdracht	15	0,8%
Totaal	1.897	100,0%

De meest voorkomende redenen om een zaak af te doen met een voorwaardelijk sepot zijn:

	aantal	%
Gewijzigde omstandigheden	81	31,2%
Ander dan strafrechtelijk ingrijpen prevaleert	57	21,9%
Beperkte kring	30	11,5%
Civiel en administratief recht	24	9,2%
Gering feit	14	5,4%
Overige redenen	54	20,8%
Totaal	260	100,0%

Bij onvoorwaardelijke sepots worden de volgende redenen het meest frequent vermeld:

	aantal	%
Onvoldoende bewijs	206	25,6%
Civiel en administratief recht	153	19,0%
Ander dan strafrechtelijk ingrijpen prevaleert	115	14,3%
Gewijzigde omstandigheden	71	8,8%
Ten onrechte als verdachte aangemerkt	48	6,0%
Overige redenen	212	26,3%
Totaal	805	100,0%

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

de Minister van Veiligheid en Justitie,
namens deze,
het College van procureurs-generaal,
namens deze,
het plaatsvervangend Hoofd Bestuurlijke en Juridische Zaken

R.R. Joesoef Djamil

Een ieder die door een beschikking rechtstreeks in zijn belangen is getroffen kan hiertegen, binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt, een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Minister van Veiligheid en Justitie, p.a. het College van procureurs-generaal, t.a.v. de afdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken, Postbus 20305, 2500 EH Den Haag.

Beleid bij vervolgen overtreding 279 Sr

Onttrekking minderjarige aan ouderlijk gezag

Strekking bepaling: degenen die het wettelijk gezag uitoefenen over een minderjarige, in staat te stellen hun taak te vervullen.

Doel vervolgen; normhandhaving; het strafrechtelijk aanspreken van de ontrentrekker op het negeren van het ouderlijk gezag/het negeren van (civiele) rechtelijke uitspraken betreffende de omgangsregeling.

Wettelijk kader

Maximum straf is zes jaar/geldboete vierde categorie (18.500), minderjarige <12 jr dan negen jaar/geldboete 5e categorie (74000)

Bevoegd gezag is ouder of voogd (indien ots/uhp)

- Zowel het wegvoeren als weghouden van de minderjarige
- Ook als minderjarige zelf initiatief heeft genomen (moet dan wel voldoende beslissende invloed zijn geweest van meerderjarige op de scheiding minderjarige/gezaghebbende)
- Blijvende of langdurige onttrekking niet nodig

Opvatting wetgever

In de Memorie van Toelichting en in een brief van 18 juni 2004 is de Minister van Justitie ingegaan op de effectuering van omgang en in het bijzonder op de dwang- en sanctiemogelijkheden.

"Als ondanks de maatregelen en de inzet van mediation een kind geen omgang heeft met één van zijn ouders en de rechter de omgang niet heeft ontzegd, zal de omgang geëffectueerd moeten worden. De effectuering van omgang is echter, zoals gezegd, een gecompliceerd vraagstuk. Dit komt omdat omgang in het belang van het kind is, maar de neveneffecten van de effectuering dit niet altijd zijn. Zo heeft het effectueren van de omgangsregelling met behulp van de sterke arm (politie) verstrekken gevolgen voor een kind. In de discussie over effectuering van omgang dient een balans te worden gevonden tussen enerzijds de noodzaak tot het effectueren van een omgangsregeling en anderzijds het belang van het kind...

....De volgende dwangmiddelen kunnen worden opgelegd door de rechter bij het niet nakomen van een omgangsregeling : 1. Dwangsom (...) 2. Lijfswang (...) Naast deze dwangmiddelen is het mogelijk om de volgende middelen in te zetten om omgang te effectueren: 1. Opschorting van de betaling van kinderalimentatie (...) 2. Vermindering of ontzegging partneralimentatie (...) 3. Ondertoezichtstelling (...) 4. Wijziging gezamenlijk gezag in eenhoofdig gezag (...) 5. Wijziging eenhoofdig gezag in gezamenlijk gezag (...) 6.. Wijziging verblijfplaats .. van het kind (...).

Dit zijn overigens allemaal civiele maatregelen.

Jurisprudentie (niet limitatief)

HR 15-02-2005, LJN AR8250; ook een ouder die formeel het gezag heeft over een minderjarig kind kan dat kind onttrekken aan het ouderlijk gezag door dat kind niet terug te brengen nadat de door de rechter vastgestelde (voorlopige) omgangsregeling ten einde was gekomen. (straf: 30 uur ws vw met proeftijd 2 jaar).

Gerechtshof Den Bosch 29-09-2009, LJN BK9072; i.c. geen sprake van onttrekken van een minderjarige aan het wettig over hem gesteld gezag nu de gedragingen van beklagde (het niet meegeven van de zoon aan klager in het kader van de omgangsregeling) niet te kwalificeren is als 'onttrekken van een minderjarige aan het wettig over hem gesteld gezag a.b.i. art. 279 Sr is. Gezag, a.b.i. art. 1:247 BW, reikt verder dan het enkele recht op omgang. Het niet naleven van een omgangsregeling door de ene ouder, betekent niet per definitie dat er een inbreuk wordt gemaakt op het recht c.q. de plicht van de andere ouder tot het uitoefenen van het gezag. Immers het ouderlijk gezag gaat verder dan slechts een omgangsregeling en kan ook uitgeoefend worden op die momenten dat er geen sprake is van een daadwerkelijke omgang met het minderjarige kind.

Gerechtshof Amsterdam 01-06-2010, LJN BW0594; naar het oordeel van het hof dient het naleven van een omgangsregeling naar de kennelijke bedoeling van de wetgever in beginsel te worden gehandhaafd door middel van de maatregelen van civielrechtelijke aard. Een aparte strafbaarstelling - naast de civielrechtelijke dwangmaatregelen - van een ouder die de medewerking aan een omgangsregeling weigert - is door de wetgever vooralsnog niet overwogen. Het Wetboek van Strafrecht kent daartoe immers geen specifieke strafbepaling.

Gerechtshof Leeuwarden 02-05-2011, klachtnummer 10/0357; klacht tegen het niet vervolgen ter zake

van onttrekking aan het ouderlijk gezag wegens het niet naleven van de omgangsregeling nu daar volgens de OvJ geen sprake was van een strafbaar feit a.b.i. art. 279 Sr. Hof overweegt dat daargelaten de vraag of er al op grond van de inhoud van het pv voldoende bewijs aanwezig is, ook het openbaar belang, in aanmerking nemende dat de klacht een geschil betreft, waarin overwegend aspecten van civielrechtelijke aard spelen en waarvoor bij uitstek de weg van het civiele recht een oplossing kan geven, niet vergt dat beklagde wordt vervolgd.

Standpunt OM

Ouders die de in een civiele beschikking neergelegde omgangsregeling niet naleven, worden in beginsel verwezen naar hun advocaat, teneinde terugleiding van het kind naar de gezagdragende ouder en of het naleven van de omgangsregeling civiel te regelen. In ernstiger situaties kan aangifte van 279 Sr worden gedaan. Rol van het OM is te toetsen aan de hand van de civiele beschikking of er sprake is van onttrekking aan het gezag en of er redenen zijn om het kind te signaleren.

Art. 279 Sr is een voortdurend delict, daarom is, zolang het kind "wag" is, aanhouding van een verdachte mogelijk.

Of er dwangmiddelen moeten worden ingezet en welke dwangmiddelen dat dan moeten zijn, hangt sterk af van de feitelijke situatie. Voorkeur gaat uit naar het civiel afhandelen, nu het gaat om een civiele aangelegenheid tussen ouders. De bescherming van de belangen van het kind, de wijze waarop deze beschermd moeten worden, hoe de omgangsregeling plaats vindt en de wijze van terugleiding van het kind is bij uitstek voorbehouden aan de civiele rechter.

Indien de ene ouder de omgangsregeling frustreert of niet conform naleeft, kan dat overtreding van art. 279 opleveren. Of er zal worden vervolgd, hangt dan af van de feitelijke situatie van het geval. Iedere zaak wordt afzonderlijk beoordeeld.

Aangifte of veroordeling van overtreding van art. 279 Sr is geen extra dwangmiddel van de ene naar de andere ouder om zo dan wel terugleiding van de minderjarige dan wel het afdwingen van een omgangsregeling te borgen.

10.2.e Wob

Officier van Justitie
Parket Noord Nederland